ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.5.2022 г.
COM(2022) 625 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на Швеция за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Швеция за 2022 г.

{SWD(2022) 625 final} - {SWD(2022) 640 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на Швеция за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Швеция за 2022 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики[1], и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси[2], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета[3], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост, влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставя финансова подкрепа за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. Той допринася за икономическото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и увеличаващи растежа реформи и инвестиции, по-специално за насърчаването на екологичния и цифровия преход, като същевременно укрепва устойчивостта и потенциалния растеж на икономиките на държавите членки. Той спомага също за укрепване на устойчивите публични финанси и за стимулиране на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма за

[1] ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

[2] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

[3] Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

възстановяване и устойчивост [беше] актуализирано на [XX] юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(2) На 24 ноември 2021 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2022 г. Тя надлежно взе предвид съвместния ангажимент, потвърден на социалната среща на върха в Порто през май 2021 г., за по-нататъшно прилагане на Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. На 25 март 2022 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2022 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 24 ноември 2021 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който Швеция е посочена като държава членка, за която ще е необходимо извършването на задълбочен преглед[4]. На същата дата Комисията прие и предложението за съвместния доклад за заетостта за 2022 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права, което беше прието от Съвета на 14 март 2022 г.

(3) След световната пандемия нахлуването на Русия в Украйна значително промени геополитическия и икономическия контекст. Последиците от нахлуването върху икономиките на държавите членки бе усетено например чрез по-високите цени на енергията и храните и по-слабите перспективи за растеж. По-високите цени на енергията се отразяват особено тежко върху най-уязвимите домакинства, живеещи в енергийна бедност или изложени на риск от енергийна бедност. В ЕС се наблюдава и безпрецедентен приток на хора, бягащи от Украйна. В този контекст на 4 март 2022 г. за първи път беше задействана Директивата за временна закрила[5], с която на разселените лица от Украйна беше предоставено правото на законно пребиваване в ЕС, както и достъп до образование и обучение, пазара на труда, здравеопазване, жилищно настаняване и социално подпомагане.

(4) Като се има предвид бързо променящата се икономическа и геополитическа ситуация, през 2022 г. европейският семестър възобновява широкообхватната си координация на икономическите политики и политиките по заетостта, като същевременно се усъвършенства в съответствие с изискванията за изпълнение на Механизма за възстановяване и устойчивост, както е посочено в годишния обзор на устойчивия растеж за 2022 г. Изпълнението на приетите планове за възстановяване и устойчивост е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през циклите на семестъра за 2019 г. и 2020 г. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. и 2020 г. продължават да бъдат също токова важни и за плановете за възстановяване и устойчивост, които са преразгледани, актуализирани или изменени в

[4] Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

[5] Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 4 март 2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила (ОВ L 71, 4.3.2022 г., стр. 1).

съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241, в допълнение към всички специфични за всяка държава препоръки, отправени до датата, на която е представен измененият план.

(5) Общата клауза за дерогация се прилага от март 2020 г.[6] В съобщението си от 3 март 2021 г.[7] Комисията изрази становището си, че решението за дезактивиране или продължаване на прилагането на общата клауза за дерогация следва да се основава на цялостна оценка на състоянието на икономиката, като ключов количествен критерий е сравнението на равнището на икономическата активност в ЕС или еврозоната с равнищата отпреди кризата (края на 2019 г.). Повишената несигурност и силните рискове от влошаване на икономическите перспективи в контекста на войната в Европа, безпрецедентното покачване на цените на енергията и продължаващите смущения във веригата на доставки оправдават удължаването на срока на действие на общата клауза за дерогация на Пакта за стабилност и растеж до 2023 г.

(6) Съгласно подхода, изложен в становището на Съвета от 18 юни 2021 г. относно програмата за конвергенция за 2021 г., понастоящем фискалната позиция се измерва най-добре с промяната в първичните разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите), като не се включват свързаните с COVID-19 временни извънредни мерки, но се включват разходите, финансирани чрез неподлежаща на възстановяване подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, съотнесена към средносрочния потенциален растеж[8]. Освен общата фискална позиция, за да се прецени дали националната фискална политика е предпазлива и дали съставът ѝ допринася за устойчиво възстановяване, което е в съответствие с екологичния и цифровия преход, се обръща внимание и на развитието на финансираните на национално равнище[9] първични текущи разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите и без свързаните с кризата, причинена от COVID-19, временни извънредни мерки) и инвестиции.

(7) На 2 март 2022 г. Комисията прие съобщение, в което предоставя общи насоки за фискалната политика през 2023 г., предназначени да подпомогнат държавите членки да изготвят програмите за стабилност и конвергенция и по този начин да укрепят координацията на политиките[10]. Комисията отбеляза, че въз основа на макроикономическите перспективи от зимната прогноза за 2022 г.

---

6 Съобщение на Комисията до Съвета относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж, Брюксел, 20.3.2020 г. (COM (2020) 123 final).

7 Съобщение на Комисията до Съвета „Една година от началото на пандемията от COVID-19: ответни мерки на фискалната политика“, 3.3.2021 г. (COM(2021) 105 final).

8 Прогнозите за фискалната позиция и нейните компоненти в настоящата препоръка представляват оценки на Комисията, основани на хипотезите, залегнали в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. Прогнозите на Комисията за средносрочния потенциален растеж не включват положителното въздействие на реформите, които са част от плана за възстановяване и устойчивост и могат да стимулират потенциалния растеж.

9 Които не са финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС.

10 Съобщение на Комисията до Съвета „Насоки за фискалната политика за 2023 г.“, Брюксел, 2.3.2022 г. (COM(2022) 85 final).

преминаването от съвкупна подкрепяща фискална позиция през 2020—2022 г. към в голяма степен неутрална съвкупна фискална позиция през 2023 г. изглежда подходящо, като същевременно остава готовността да се реагира на променящата се икономическа ситуация. Комисията обяви, че фискалните препоръки за 2023 г. следва да продължат да бъдат диференцирани в отделните държави членки и да вземат предвид възможното разпространение на ефекти между отделните държави. Комисията прикани държавите членки да отразят насоките в своите програми за стабилност и конвергенция. Комисията пое ангажимент да следи отблизо икономическото развитие и при необходимост да адаптира своите насоки за политиката най-късно в пролетния пакет за семестъра от края на май 2022 г.

(8) По отношение на фискалните насоки, предоставени на 2 март 2022 г., фискалните препоръки за 2023 г. отчитат влошените икономически перспективи, повишената несигурност и допълнителните рискове от влошаване, както и по-високата инфлация в сравнение със зимната прогноза. С оглед на тези съображения фискалните мерки трябва да увеличат публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход и енергийната сигурност и да поддържат покупателната способност на най-уязвимите домакинства, за да се смекчи въздействието на покачването на цените на енергията и да се спомогне за ограничаване на инфлационния натиск от втроичните ефекти чрез целенасочени и временни мерки; фискалната политика трябва да остане гъвкава, за да се адаптира към бързо променящите се обстоятелства, и да бъде диференцирана в отделните държави в зависимост от тяхното фискално и икономическо положение, както и от това в каква степен са изложени на кризата и притока на разселени лица от Украйна.

(9) На 28 май 2021 г. Швеция представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 4 май Съветът прие своето решение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция[11]. Отпускането на траншовете зависи от решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, че Швеция е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(10) На 29 април 2022 г. Швеция представи своята национална програма за реформи за 2022 г. и своята програма за конвергенция за 2022 г., което е в срока, установен в член 4 от Регламент (ЕО) № 1466/97. Двете програми бяха оценени заедно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2022 г. отразява също шестмесечното докладване на Швеция относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.

[11] Решение за изпълнение на Съвета от 4 май 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD 1).

(11) На 23 май 2022 г. Комисията публикува доклада за Швеция[12] за 2022 г. В него беше оценен напредъкът на Швеция по изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета през 2019 г., 2020 г. и 2021 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Швеция на плана за възстановяване и устойчивост въз основа на набора от показатели за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства, включително породените от руското нахлуване в Украйна. В него бяха оценени също напредъкът на Швеция при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на ЕС в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.

(12) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Швеция и резултатите от него бяха публикувани на 23 май 2022 г.[13] Комисията заключи, че в Швеция са налице макроикономически дисбаланси. Областите на уязвимост са свързани с високото и нарастващо равнище на цените на жилищните имоти и голямата задлъжнялост на домакинствата. Частният дълг нарасна до 216 % от БВП през 2020 г., което буди безпокойство поради големия дял на дълга, използван за закупуване на недвижими имоти. Финансовите институции имат експозиция към пазара на недвижими имоти чрез ипотечното кредитиране и кредитирането на търговски предприятия за недвижими имоти и строителни фирми. Стимулирани от недостиг на жилища, свръхрегулиран пазар за отдаване на жилища под наем, фискални стимули за вземане на ипотечни кредити и намаляващи лихвени проценти, домакинствата все по-често поемат дълг за финансиране на закупуването на жилища. Това ги прави уязвими по отношение на потенциални промени в лихвените проценти. Дългът на домакинствата възлизаше на 188 % от разполагаемия доход и 95 % от БВП в края на 2020 г. Евентуална корекция би могла да има отрицателно въздействие върху икономиката и банковия сектор. Това би могло да има верижен ефект върху държавите с икономически и финансови връзки с шведската икономика и банков сектор. През последните години бяха предприети някои мерки за справяне с тези дисбаланси, но те имаха ограничено въздействие. Все още продължават да са налице съществени пропуски в политиките, по-специално във връзка с данъчните стимули за финансирано чрез поемане на дълг притежаване на собствено жилище, предлагането на жилища и пазара на отдаване на жилища под наем.

(13) На 20 юли 2020 г. Съветът препоръча на Швеция да предприеме през 2020 г. и 2021 г. всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация, за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Освен това той препоръча на Швеция, когато икономическите условия го позволяват, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга, като същевременно увеличи инвестициите. През 2021 г. въз основа на данни, потвърдени от

[12] Работен документ на службите на Комисията SWD (2022) 625 final.

[13] Работен документ на службите на Комисията SWD (2022) 639 final.

Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Швеция намаля от 2,7 % от БВП през 2020 г. на 0,2 % през 2021 г. Ответните мерки на фискалната политика на Швеция подпомогнаха икономическото възстановяване през 2021 г., а временните спешни мерки за подкрепа намаляха от 3,3 % от БВП през 2020 г. на 2,2 % през 2021 г. Мерките, предприети от Швеция през 2021 г., са в съответствие с препоръката на Съвета от 20 юли 2020 г. Дискреционните бюджетни мерки, приети от правителството през 2020 г. и 2021 г., бяха предимно с временен характер. В същото време някои от дискреционните мерки, приети през периода 2020—2021 г., не бяха временни или съпътствани от компенсаторни мерки, като те се състояха главно от няколко мерки по отношение на разходите, както и от намаления на подоходния данък. Въз основа на данни, потвърдени от Евростат, консолидираният държавен дълг възлезе на 36,7 % от БВП през 2021 г.

(14) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в програмата за конвергенция за 2022 г. е реалистичен. Правителството предвижда реалният БВП да нарасне с 3,1 % през 2022 г. и 1,6 % през 2023 г. За сравнение в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда по-нисък растеж на реалния БВП от 2,3 % през 2022 г. и 1,4 % през 2023 г. Правителството очаква номиналният дефицит да нарасне до 0,5 % от БВП през 2022 г. и да премине в излишък от 0,5 % през 2023 г. Увеличението през 2022 г. отразява главно по-слабия икономически растеж и допълнителните приоритети за разходи, които взети заедно надвишават ефекта от премахването на спешните мерки. Според програмата съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 33,5 % през 2022 г. и да продължи да намалява до 30,7 % през 2023 г. Въз основа на обявените мерки на политиката, известни към крайната дата за изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда бюджетен дефицит от 0,5 % от БВП за 2022 г., който преминава в излишък от 0,5 % за 2023 г. Това е в съответствие с дефицита, предвиден в програмата за конвергенция за 2022 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 33,8 % през 2022 г. и 30,5 % през 2023 г.

Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. средносрочният (средно за 10 години) потенциален растеж се оценява на 1,9 %. Тази прогноза не включва обаче въздействието на реформите, които са част от плана за възстановяване и устойчивост, които могат да стимулират потенциалния растеж на Швеция.

(15) През 2022 г. правителството постепенно премахна по-голямата част от мерките, предприети в отговор на кризата, предизвикана от COVID-19, така че се очаква временните спешни мерки за подкрепа да намалеят от 2,2 % от БВП през 2021 г. на 1,2 % през 2022 г. Салдото по консолидирания държавен бюджет е повлияно от мерките, приети за противодействие на икономическото и социалното въздействие на повишените цени на енергията, които според прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се оценяват на 0,4 % от БВП през 2022 г. и 0,0 % от БВП през 2023 г.[14] В сравнение със средната стойност за ЕС Швеция има по-ниска енергийна интензивност на икономиката и по-нисък дял от

[14] Данните представляват равнището на годишните бюджетни разходи за мерките, предприети от есента на 2021 г. насам, включително текущите приходи и разходи, както и, когато е уместно, мерките за капиталови разходи.

разходите на домакинствата за енергия[15]. Тези мерки се състоят от социални трансфери за домакинствата с цел компенсиране на по-високите цени на електроенергията и намаляване на данъците върху горивата в селското, горското и рибното стопанство. Тези мерки бяха обявени като временни. Ако обаче цените на енергията останат високи и през 2023 г., някои от тези мерки биха могли да бъдат продължени. Някои от тези мерки не са насочени, по-специално трансферът към домакинствата за покриване на по-високите цени на електроенергията. Разходите за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна се предвиждат в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. на 0,1 % от БВП през 2022 г. и 2023 г.[16], а увеличените разходи за отбрана възлизат на малко под 0,1 % от БВП само през 2022 г.

(16) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Швеция[17] да поддържа подкрепяща фискална позиция, включително от импулса, осигурен от Механизма за възстановяване и устойчивост, и да запази финансираните на национално равнище инвестиции. Той препоръча също така Швеция да провежда, когато икономическите условия позволяват това, фискална политика, насочена към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и осигуряване на фискална устойчивост в средносрочен план, и същевременно към увеличаване на инвестициите с цел стимулиране на потенциала за растеж.

(17) През 2022 г. въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. и въз основа на информацията, включена в програмата за конвергенция на Швеция за 2022 г. фискалната позиция се очаква да бъде подкрепяща на равнище -0,6 % от БВП, в съответствие с препоръката на Съвета[18]. Швеция планира да предоставя непрекъсната подкрепа за възстановяването, като използва Механизма за възстановяване и устойчивост, за да финансира допълнителен импулс, както беше препоръчано от Съвета. Очаква се положителният принос към икономическата активност на разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост и други средства от ЕС, да нарасне с 0,1 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г. Очаква се инвестициите, финансирани на национално равнище, да доведат до неутрален принос към фискалната позиция през 2022 г.[19] Поради това Швеция планира да запази инвестициите, финансирани на национално равнище, както беше препоръчано от Съвета. В същото време увеличението на финансираните на

---

15 Делът на разходите на домакинствата за енергия се измерва чрез теглото на енергийния компонент в кошницата на ХИПЦ.

16 Очаква се общият брой на разселените лица от Украйна в ЕС постепенно да достигне 6 милиона до края на 2022 г. Тяхното географско разпределение се изчислява въз основа на големината на съществуващата диаспора, относителното население на приемащата държава членка и актуалното разпределение на разселените лица от Украйна в целия ЕС към март 2022 г. За бюджетните разходи за едно лице оценките се основават на модела за микросимулация Euromod на Съвместния изследователски център на Комисията, като се вземат предвид както паричните преводи, на които лицата може да имат право, така и обезщетенията в натура като образование и здравеопазване.

17 Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция за 2021 г. на Швеция (ОВ C 304, 29.7.2021 г., стр. 131).

18 Отрицателният (положителният) знак на показателя съответства на превишение (недостиг) на растежа на първичните разходи в сравнение със средносрочния икономически растеж, което е индикация за експанзионистична (рестриктивна) фискална политика.

19 Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, се очаква да имат неутрален принос от 0,0 процентни пункта от БВП.

национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на новите мерки по отношение на приходите) през 2022 г. се очаква да осигури експанзионистичен принос от 0,4 процентни пункта за общата фискална позиция. Това включва допълнителното въздействие на гореспоменатите мерки за справяне с икономическото и социалното въздействие на увеличението на цените на енергията (0,4 % от БВП), както и разходите за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна (0,1 % от БВП).

(18) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. фискалната позиция се очаква да бъде +1,3 % от БВП през 2023 г., при условие че политиката остане непроменена[20]. Очаква се през 2023 г. Швеция да продължи да използва безвъзмездните средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, за да финансира допълнителни инвестиции в подкрепа на възстановяването. Очаква се положителният принос към икономическата активност на разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост и други средства от ЕС, да нарасне с 0,1 процентни пункта от БВП в сравнение с 2022 г. Очаква се инвестициите, финансирани на национално равнище, да доведат до леко рестриктивен принос към фискалната позиция в размер на 0,1 процентни пункта през 2023 г.[21] В същото време увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на новите мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да осигури рестриктивен принос от 1,1 процентни пункта за общата фискална позиция. Това включва въздействието от постепенното премахване на мерките за справяне с повишените цени на енергията (0,4 % от БВП).

(19) В програмата за конвергенция за 2022 г. се очаква излишъкът по консолидирания държавен бюджет постепенно да нарасне до 0,8 % от БВП през 2024 г. и до 1,4 % до 2025 г. Поради това се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет да остане под 3 % от БВП през програмния период. Според програмата съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да продължи да намалява, по-специално до 28,9 % през 2024 г. и да намалее допълнително до 26,4 % през 2025 г. Въз основа на анализа на Комисията рисковете за устойчивостта на дълга изглеждат ниски в средносрочен план.

(20) Комбинацията от високи цени на жилищата и голям дълг на домакинствата създава риск от хаотична корекция. През последните години Швеция приложи няколко макропруденциални мерки за намаляване на дълга на домакинствата спрямо доходите и стойността на ипотекирания имот. Въпреки това продължават да съществуват други стимули за заемане и поемане на дългове. В резултат на това предприетите досега мерки на политиката изглежда са оказали ограничено въздействие върху ръста на ипотечното кредитиране. Цените на жилищата се увеличават от средата на 1990-те години насам, изпреварвайки ръста на доходите на домакинствата. Тази тенденция се ускори през 2021 г., като номиналните цени на жилищата нараснаха с 11,3 % на годишна база през

[20] Отрицателният (положителният) знак на показателя съответства на превишение (недостиг) на растежа на първичните разходи в сравнение със средносрочния икономически растеж, което е индикация за експанзионистична (рестриктивна) фискална политика.

[21] Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, се очаква да имат неутрален принос от 0,0 процентни пункта от БВП.

третото тримесечие. Основните причини за това са данъчните стимули, благоприятстващи притежаването на жилище и ипотечните дългове, гъвкавите условия за кредитиране и относително ниските лихвени проценти на ипотечните кредити. Общата данъчна тежест върху недвижимото имущество е относително ниска в Швеция поради щедрите данъчни облекчения за лихвените плащания по ипотечни кредити и ниските периодични данъци върху недвижимото имущество. Въпреки че данъците върху капиталовата печалба бяха намалени през 2020 г. и 2021 г., за да се намалят разходите за закупуване на жилище и преместване на собствениците на жилища, тази промяна може да е направила малко по-трудно навлизането на пазара на купувачите за първи път поради повишаването на цените на жилищата. Въпреки значителното увеличение на новото строителство през последните години и нарастването на броя на издадените разрешителни за строеж, се очаква недостигът на жилища да се запази през следващите години. Освен това съществуващият жилищен фонд не се използва ефективно. В резултат за хората е по-трудно да сменят работата си и вероятно това допринася за неравенството между поколенията. На пазара за отдаване на жилища под наем регулираните размери на наемите под пазарните цени са облагодетелстват ограничена група домакинства. Няма връзка между размера на наема и нуждите и доходите на домакинството. Ефективността би могла да се подобри, ако наемите следват пазарните цени в по-голяма степен, като това се съчетае с подпомагане за наемите, основано на доходите и нетното богатство.

(21) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Те спомагат за преодоляването на всички или на значителна част от икономическите и социалните предизвикателства, очертани в специфичните за държавата препоръки, отправени от Съвета към Швеция в рамките на европейския семестър през 2019 г. и 2020 г., в допълнение към всички специфични за държавата препоръки, отправени до датата на приемане на плана. По-специално с него се въвеждат реформи и инвестиции в подкрепа на екологичния и цифровия преход, за повишаване на устойчивостта на системата на здравеопазването, за намаляване на риска от изпиране на пари и за повишаване на равнището на образование и умения.

(22) Изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция се очаква да допринесе за постигането на по-нататъшен напредък в екологичния и цифровия преход. Мерките в подкрепа на целите в областта на климата в Швеция представляват 44 % от общия размер на отпуснатите по плана средства, а мерките в подкрепа на целите в областта на цифровите технологии възлизат на 21 % от този общ размер. Пълното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие със съответните ключови етапи и цели ще помогне на Швеция да се възстанови бързо от последиците от кризата с COVID-19, като същевременно укрепи своята устойчивост. Системното участие на социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на плана, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната политическа програма.

(23) Швеция представи документите за програмирането в областта на политиката на сближаване между ноември 2021 г. и февруари 2022 г.[22] В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. Швеция ще вземе предвид съответните специфични за нея препоръки при програмирането на фондовете на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. Това е предварително условие за подобряване на ефективността и максимално увеличаване на добавената стойност на финансовата подкрепа, която ще бъде получена от фондовете на политиката на сближаване, като същевременно се насърчават координацията, взаимното допълване и съгласуваността между тези фондове и други инструменти и фондове на Съюза. Успешното прилагане на Механизма за възстановяване и устойчивост и програмите по линия на политиката на сближаване зависи и от премахването на пречките пред инвестициите в подкрепа на екологичния и цифровия преход и балансираното териториално развитие.

(24) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, Швеция е изправена пред редица допълнителни предизвикателства, свързани с i) надценените равнища на цените на жилищата в комбинация с продължаващото увеличение на дълга на домакинствата; ii) липсата на равни възможности в образованието за ученици в неравностойно положение и от мигрантски произход и необходимостта от по-добра интеграция на групите в неравностойно положение на пазара на труда; и iii) необходимостта от допълнително намаляване на зависимостта от изкопаеми горива, включително от Русия.

(25) Въпреки като цяло добрите резултати, неравенствата в шведската образователна система оказват въздействие върху равнището на основните умения на учениците с неравностоен социално-икономически и мигрантски произход. Разликата в резултатите между учениците, родени в Швеция, и тези, родени в чужбина, се е увеличила значително на фона на удвояване на броя на учениците с мигрантски произход между 2009 и 2018 г. Въпреки че резултатите от международните тестове показват, че основните умения като цяло са се подобрили, разликата в уменията за четене между учениците със и без мигрантски произход е сред най-високите в ЕС. Освен това процентът на преждевременно напускане на училище е много по-висок при родените в чужбина ученици. Неравенствата в образованието се увеличават и често са свързани с ограничените възможности за избор на училище за ученици с мигрантски произход. Разликата в образователните резултати оказва голямо въздействие върху шансовете на учениците в неравностойно положение да развият съответните умения за намиране на работа. Съществуват възможности за подобряване на структурата и управлението на образователната система, включително процеса на записване, както и за справяне с трайния недостиг на квалифицирани учители с цел насърчаване на качеството и равнопоставеността на образователната система. Швеция също така е изправена пред

[22] Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика. ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159.

предизвикателства, свързани с интегрирането на пазара на труда на нискоквалифицираните и родените в чужбина възрастни. Като цяло това допринася за продължаващите разлики по отношение на участието на пазара на труда и уменията на значителен брой работници.

(26) В отговор на мандата, възложен от държавните и правителствените ръководители на ЕС във Версайската декларация, планът REPowerEU има за цел постепенно да бъде премахната зависимостта на Европейския съюз от вноса на изкопаеми горива от Русия във възможно най-кратък срок. За тази цел най-подходящите проекти, инвестиции и реформи на национално, регионално и европейско равнище се определят в диалог с държавите членки. Целта на тези мерки е да се намали цялостната зависимост от изкопаеми горива и да се замени вносът на изкопаеми горива от Русия.

(27) От решаващо значение е да се увеличат усилията за постигане на целите за възобновяема енергия, определени в националния план в областта на енергията и климата. Въпреки че Швеция има най-голям дял на възобновяемите енергийни източници в потреблението на енергия в ЕС (51,1 % през 2020 г.), тя е сред държавите членки с най-високо потребление на енергия на човек. Освен това голям дял от емисиите на парникови газове на Швеция идва от транспортния сектор, особено от автомобилния транспорт. Този сектор продължава да зависи в голяма степен от петрола, който представлява 17,7 % от общия енергиен микс. Освен това ограниченията на електроенергийния и мрежовия капацитет, особено в южната част на Швеция, продължиха да нарастват през 2021 г., ограничавайки разполагането и разширяването на търговски дейности там. Този проблем се задълбочава допълнително от липсата на преносен капацитет между северната и южната част. Необходими са допълнителни инвестиции в енергия от възобновяеми източници, мрежови капацитет и взаимосвързаност между регионите на страната, за да се постигнат националната цел от 100 % електроенергия от възобновяеми източници до 2040 г. и целта за нулеви нетни въглеродни емисии до 2045 г. По-нататъшното рационализиране на процедурите за издаване на разрешения ще облекчи тежестта от внедряването на енергия от възобновяеми източници, по-специално вятърна енергия. Освен това намаляването на потреблението на енергия чрез повишаване на енергийната ефективност е от съществено значение за намаляване на въглеродните емисии и разходите за енергия за потребителите и предприятията. Увеличаването на инвестициите във възобновяеми енергийни източници и електрификация, преодоляването на инфраструктурните затруднения, повишаването на енергийната ефективност и намаляването на потреблението на изкопаеми горива в транспорта ще допринесат за намаляване на цялостната зависимост от изкопаеми горива, включително от Русия. Делът на изкопаемите горива (2,6 % газ, 3,2 % въглища и 17,7 % нефт през 2020 г.) в шведския енергиен микс е значително по-нисък от средния за ЕС (24,4 % газ, 10,8 % въглища и 32,7 % нефт през 2020 г.). Съществува обаче възможност за допълнително намаляване на зависимостта на Швеция от руските изкопаеми горива. Това се отнася по-специално за петрола (през 2020 г. 20 % от вноса на рафиниран нефт и 8 % от общия внос на суров нефт е от Русия) и природния газ (13 % от общия внос на газ през 2020 г. е от Русия). Зависимостта от газ и нефт, макар и значителна, е под средната за ЕС — 44 % зависимост от вноса на газ, 23 % зависимост от

вноса на суров нефт и 35 % зависимост от вноса на рафиниран нефт от Русия[23]. Освен това напредък при проектите за междусистемни връзки със съседните държави би могъл да повиши сигурността на енергийните доставки и приспособимостта на Швеция към регионалните различия в контекста на неотдавнашните геополитически събития. За да бъде Швеция в съответствие с целите по пакета „Подготвени за цел 55“, ще трябва допълнително да бъде засилена амбицията за намаляване на емисиите на парникови газове и за увеличаване на възобновяемите енергийни източници и енергийната ефективност.

(28) Въпреки че ускоряването на прехода към неутралност по отношение на климата и спиране на използването на изкопаеми горива ще доведе до значителни разходи за преструктуриране в няколко сектора, Швеция може да използва Механизма за справедлив преход в контекста на политиката на сближаване, за да смекчи социално-икономическите последици от прехода в най-засегнатите региони. Освен това Швеция може да използва Европейския социален фонд плюс, за да подобри възможностите за заетост и да засили социалното сближаване.

(29) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2022 г., като становището му[24] е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

(30) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2022 г. и програмата за конвергенция за 2022 г. Неговите препоръки по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки (1) и (2) по-долу. Политиките, посочени в препоръки (1) и (2), спомагат, наред с другото, за преодоляване на дисбалансите, свързани с лошото функциониране на жилищния пазар и надценените нива на цените на жилищата, в съчетание с продължаващото нарастване на дълга на домакинствата.

ПРЕПОРЪЧВА на Швеция да предприеме следните действия през 2022 и 2023 г.:

1. През 2023 г. да гарантира, че растежът на финансираните на национално равнище текущи разходи е в съответствие с цялостната неутрална политика, като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, и за хората, бягащи от Украйна. Да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. Да разшири публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийната сигурност, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост, RePowerEU и други фондове на ЕС. За периода след 2023 г. да провежда фискална политика, насочена към постигане на разумни средносрочни фискални позиции. Да намали рисковете, свързани с високия дълг на домакинствата и дисбалансите на жилищния пазар, чрез намаляване на данъчното приспадане на лихвените плащания по ипотечните кредити или чрез увеличаване на периодичните данъци върху недвижимата

[23] Евростат (2020 г.), дял на руския внос от общия внос на природен газ, суров нефт и антрацитни и черни въглища. За средните стойности за ЕС-27 общият внос се основава на вноса извън ЕС-27. За Швеция целият внос включва търговията в рамките на ЕС. Суровият нефт не включва рафинираните нефтени продукти.

[24] Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

собственост. Да стимулира инвестициите в жилищно строителство, за да се облекчи най-неотложният недостиг, по-специално чрез премахване на структурните пречки пред строителството и чрез гарантиране на предлагането на застроряема земя. Да подобри ефективността на жилищния пазар, включително чрез въвеждане на реформи на пазара на отдаване на жилища под наем.

2. Да продължи да изпълнява своя план за възстановяване и устойчивост в съответствие с ключовите етапи и целите, включени в Решението за изпълнение на Съвета от 4 май 2022 г. Бързо да приключи преговорите с Комисията по документите за програмиране в областта на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. с оглед започване на тяхното изпълнение.

3. Да намали въздействието на социално-икономическия и мигрантския произход на учениците върху образователните им резултати чрез предоставяне на равни възможности за достъп до училищата и чрез преодоляване на недостига на квалифицирани учители. Да развие уменията на групите в неравностойно положение, включително на хората с мигрантски произход, чрез адаптиране на ресурсите и методите към техните нужди, за да се подпомогне интегрирането им на пазара на труда.

4. Да намали цялостната зависимост от изкопаеми горива чрез ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници и насърчаване на допълнителни инвестиции в мрежова инфраструктура, укрепване на вътрешните мрежи в рамките на страната, за да се осигури достатъчен капацитет на мрежата, подобряване на енергийната ефективност и по-нататъшно рационализиране на процедурите за издаване на разрешения във връзка с проекти за енергия от възобновяеми източници.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател